

Proč nová maturita?

Proč byla nová maturita zavedena?

Jedná se o projekt, který vzešel z dlouholetých diskusí školských odborníků. Trend státních maturit jde napříč Evropou a se vstupem do Evropské unie se mu nevyhnula ani ČR. Většina zemí se k tomuto kroku uchýlila již v minulosti. Díky tomu můžeme čerpat i z jejich zkušeností – a to jak z těch dobrých, tak i špatných.

Jaké jsou hlavní důvody pro novou maturitu?

Současná maturita nemůže být objektivní, protože každá z přibližně 1 300 středních škol si dělá svou maturitu sama. Zkoušky a kritéria jejich hodnocení mají definovány různě, a výsledky maturantů mezi školami jsou tudíž neporovnatelné. Jednička na maturitním vysvědčení znamená školu od školy něco jiného. To je také důvod, proč většina vysokých škol přestala přihlížet k výsledkům maturitních zkoušek. Není to ale škoda? Nebylo by žádoucí, aby se žák dostal na vysokou školu částečně i díky svému maturitnímu vysvědčení? Svě znalosti a dovednosti prokáže u maturity, proč je tedy musí znovu dokazovat i u přijímacích zkoušek? Nebylo by také úlevou, kdyby své jazykové znalosti a dovednosti jako uchazeč o zaměstnání nemusel prokazovat klepajícím se hlasem na pohovorech, ale pouhým předložením maturitního vysvědčení? V případě, že se rozhodne zkusit štěstí v cizině, o co jednodušší by bylo, kdyby mu byla uznána část české maturity a časem možná i maturita celá?! Současné maturitní vysvědčení nelze v tomto smyslu využít, jeho obsah nemá pro další život valný význam. Hlavní je, že ho člověk má, nikoli co v něm je. Tohle je všeobecně známá pravda. Upřímně, co tedy žáka motivuje k tomu, aby u maturity uspěl co možná nejlépe? Důležité přece je maturitu udělat. A jak, to je víceméně každému jedno. Pokud tedy nové maturitní vysvědčení bude mít pro jeho budoucí život smysl, bude motivován k tomu, aby udělal maturitu co nejlépe. Všichni pak budou vědět, že jeho jednička je skutečně lepší než dvojka jiného maturanta z jiné školy. Zmíněné výhody, které by nová maturita nabízela, nelze samozřejmě zaručit hned. Zavedení nové maturity je určitě velkou změnou. Věříme však, že je jen otázkou času, kdy se vysoké školy i zaměstnavatelé přesvědčí o užitečnosti nové maturity a začnou její výsledky využívat.

Jak tedy zajistit objektivitu, srovnatelnost a užitečnost maturitní zkoušky?

Jedinou cestou je jednotnost, tedy to, že část maturity bude jednotná (stejná). To znamená, že bude mít jednotné zadání (s možností volby úrovně obtížnosti u většiny zkoušek) a bude jednotně hodnocena (tzn. objektivní podmínky, stejná kritéria hodnocení, jednoznačná interpretace výsledků). Maturitě se tak zase vrátí prestiž, která jí náleží, a budou ji moci využít vysoké školy i budoucí zaměstnavatelé.

Z čeho budu maturovat?

Nová maturitní zkouška se skládá ze dvou částí – **společné (státní) a profilové (školní)**.

Aby žák uspěl u maturity, musí úspěšně složit povinné zkoušky obou těchto částí.

Zavedení společné části nové maturitní zkoušky proběhne ve dvou fázích:

1. [v letech 2010 a 2011 – tzv. náběhová fáze,](#)
2. [od roku 2012 – konečná podoba maturity.](#)

Model maturitní zkoušky

ROK	SPOLEČNÁ ČÁST	PROFILOVÁ ČÁST
2010 a 2011	2 povinné zkoušky: 1. český jazyk a literatura 2. cizí jazyk nebo matematika	2–3 povinné zkoušky – stanoví ředitel školy
	max. 3 nepovinné zkoušky – z nabídky: český jazyk a literatura, cizí jazyk, matematika, občanský a společenskovední základ, biologie, fyzika, chemie, dějepis, zeměpis, dějiny umění	max. 2 nepovinné zkoušky – nabídku stanoví ředitel školy
2012 a dále	3 povinné zkoušky: 1. český jazyk a literatura 2. cizí jazyk 3. matematika nebo občanský a společenskovední základ nebo informatika	3 povinné zkoušky (kromě gymnázií se sportovní přípravou, kde jsou zkoušky 2) – stanoví ředitel školy
	max. 3 nepovinné zkoušky: – z nabídky: další cizí jazyk, matematika, informatika, občanský a společenskovední základ, biologie, fyzika, chemie, dějepis, zeměpis, dějiny umění	max. 2 nepovinné zkoušky – nabídku stanoví ředitel školy

Kdy budu maturovat?

Maturitní kalendář

Maturitní zkouška proběhne v každém roce ve dvou termínech:

- **jarní zkušební období** (řádný termín maturitní zkoušky vč. opravných a náhradních zkoušek z let minulých) – od 1. dubna do 20. června;
- **podzimní zkušební období** (opravné a náhradní zkoušky) – od 1. září do 31. října.

[Vyhláška k maturitní zkoušce](#) stanoví období, ve kterých se konají jednotlivé části (bloky) maturitní zkoušky. **Maturitní kalendář**, který obsahuje konkrétní termíny konání písemných a ústních zkoušek společné části pro příslušný školní rok, určí ministerstvo nejpozději do **31. března** roku předcházejícího konání maturitní zkoušky. **Denní rozvrhy zkoušek** (např. dne 14. 6. od 8:00 začíná v celé ČR Anglický jazyk – didaktický test, základní úroveň), jsou stanoveny jednotně a přesně dle tzv. **Jednotného zkušebního schématu (JZS)** pro daný školní rok. Konkrétní podobu Jednotného zkušebního schématu zveřejní ministerstvo do **31. prosince** školního roku, ve kterém se maturitní zkouška koná. Jednotné zkušební schéma bude mít pro náběhový model maturitní zkoušky, tedy v roce 2010 a 2011, délku sedmi vyučovacích dnů.

Konkrétní termíny pro rok 2010 jsou uvedeny v následujícím grafickém schématu:

- [Kalendář maturitní zkoušky pro školní rok 2009/10](#)

Jarní zkušební období

K jarnímu zkušebnímu období se žáci hlásí přihláškou, kterou odevzdají řediteli školy do **15. listopadu**. Ředitel pak musí do **30. listopadu** podat souhrnnou přihlášku za všechny své žáky do centrálního registru spravovaného CERMATEm.

Jarní zkušební období pro maturitní zkoušku bude probíhat ve třech termínových blocích:

1. Blok písemných zkoušek společné (státní) části maturitní zkoušky

V rámci tohoto bloku se uskuteční zkoušky a dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou **didaktických testů a písemné práce**.

Období, kdy se mohou dle vyhlášky konat písemné zkoušky, začíná 1. dubna a končí 20. dubna. Pro rok 2010 je to konkrétně v termínu od **12. do 20. dubna**.

Blok písemných zkoušek společné části je ve schématu Kalendář maturitní zkoušky (viz výše) vyznačen **zelenou barvou**.

2. Blok zkoušek profilové části maturitní zkoušky

Období, v němž se mohou konat profilové zkoušky, začíná od pondělí třetího úplného týdne měsíce května a končí 20. června. Určení konkrétního termínu těchto zkoušek je plně v kompetenci ředitele školy.

Zkoušky konané písemnou formou a formou praktické zkoušky se konají nejdříve 2. května. V případě oborů vzdělání skupiny Umění a užité umění se praktické zkoušky konají nejdříve 1. dubna. V případech hodných zvláštního zřetele je možné praktickou zkoušku konat i v jiném termínu.

Blok profilových zkoušek je ve schématu Kalendář maturitní zkoušky (viz výše) vyznačen **růžovou barvou**.

3. Blok ústních zkoušek společné části MZ před zkušební komisí

V rámci bloku ústních zkoušek se uskuteční dílčí ústní zkoušky komplexních zkoušek společné části maturitní zkoušky ze zkušebních předmětů český jazyk a literatura a cizí jazyk.

Současně s ústními zkouškami společné části mohou probíhat ústní zkoušky profilové části – viz Kalendář MZ pro rok 2010 výše (prolnutí žluté a růžové barvy).

Období, kdy se mohou dle vyhlášky konat ústní zkoušky, začíná od pondělí třetího úplného týdne měsíce května a končí druhý týden měsíce června. **Pro rok 2010 je to konkrétně v termínu od 24. května do 4. června.**

Blok ústních zkoušek společné části je ve schématu Kalendář maturitní zkoušky (viz výše) vyznačen **žlutou barvou**.

Je zcela na **rozhodnutí ředitele**, kdy v rámci tohoto bloku ústní zkoušky proběhnou.

Žákům posledních ročníků maturitního studia náleží 5 vyučovacích dnů volna k přípravě na konání maturitní zkoušky („svatáček“). **Termín „svatáčku“ určuje ředitel školy a není v tomto smyslu zákonem omezen.**

CERMAT zpřístupní ředitelům **škol vyhodnocení didaktického testu a písemné práce žáků ze zkušebních předmětů český jazyk a literatura a cizí jazyk** společné části MZ nejpozději 10 dnů před konáním ústních zkoušek komplexních zkoušek v jarním termínu a nejpozději 2 dny v podzimním termínu konání MZ. Pokud žák neuspěl u písemných zkoušek – u didaktického testu a/nebo písemné práce, **nekoná již zkoušku ústní.**

Jak vypadají zkoušky?

Zkoušky ze všech zkušebních předmětů společné (státní) části maturity mají formu **didaktického testu**. Výjimkou jsou pouze zkoušky z jazyků – z českého jazyka a literatury a cizího jazyka. Ty mají charakter tzv. **komplexní zkoušky** bez ohledu na to, zda jde o zkoušku povinnou, nebo nepovinnou.

Komplexní zkouška se skládá ze 3 dílčích zkoušek:

1. didaktického testu (u cizích jazyků obsahuje dva subtesty – čtení a poslech),
2. písemné práce,
3. ústní zkoušky.

Proč mají jazykové zkoušky jinou podobu? To je jednoduché – u ostatních předmětů jde o ověřování znalostí, ale u jazyků je tomu jinak. Naučit se jazyk znamená rozumět mu, umět mluvit, psát a zvládnout gramatiku. Forma komplexní zkoušky byla tedy zvolena proto, že ověřuje všechny tyto dovednosti (každá z dílčích zkoušek jiné).

Žák uspěje u komplexní zkoušky pouze tehdy, pokud **úspěšně složí všechny tři její dílčí zkoušky**. V případě, kdy u komplexní zkoušky neuspěje, opakuje při opravné zkoušce **všechny dílčí zkoušky**, tedy celou komplexní zkoušku. Informace k opravným zkouškám najdete v sekci [Opravné zkoušky](#).

Zkušební předměty jsou žákům nabízeny ve dvou úrovních obtížnosti – základní a vyšší. **Základní úroveň obtížnosti** obsahuje učivo, které se učí všichni maturanti bez ohledu na to, jaký typ nebo obor střední školy navštěvují. Vyšší úroveň ověřuje navíc znalosti a dovednosti, které požadují vysoké školy u přijímaček. Lze předpokládat, že vysoké školy budou v rámci přijímacího řízení přihlížet především k výsledkům zkoušek konaných ve **vyšší úrovni obtížnosti**.

Volba úrovně obtížnosti se v případě komplexní zkoušky vztahuje na **všechny tři její dílčí zkoušky!**

Rok	Povinné zkoušky	Nepovinné zkoušky
2010 a 2011 náběhová fáze	1. český jazyk a literatura (Z/V)	český jazyk a literatura (V)
		cizí jazyk (Z/V)
		matematika (Z/V)
		občanský a společenskovední základ (Z/V)
		biologie
	2. cizí jazyk (Z/V) nebo matematika (Z/V)	fyzika
		chemie
		dějepis
		zeměpis

2012 a dále	1.	český jazyk a literatura (Z/V)	dějiny umění	
			matematika (Z/V)	
			další cizí jazyk (Z/V)	
	2.	cizí jazyk (Z/V)	informatika (Z/V)	
			občanský a společenskovední základ (Z/V)	
			biologie	
	3.	matematika (Z/V) nebo občanský a společenskovední základ (Z/V) nebo informatika (Z/V)	fyzika	
			chemie	
			dějepis	
			zeměpis	
				dějiny umění

Z – základní úroveň obtížnosti zkoušky; V – vyšší úroveň obtížnosti zkoušky

Konkrétní ukázky testů a zadání najdete v sekci [Ilustrační testy a zadání](#).

Katalogy požadavků

Samotnému procesu realizace společné části maturitní zkoušky v daném školním roce předchází zveřejnění katalogů požadavků, které podle školského zákona připravuje CERMAT a vydává MŠMT nejpozději 24 měsíců před termínem konání zkoušek. [Katalogy požadavků](#) pro školní rok 2009/2010 byly zveřejněny a zaslány školám v březnu 2008. Na základě požadavků v jednotlivých katalozích zpracovává CERMAT zadání zkoušek.

Co je maturitní generálka 2009?

Generální pilotáž nové maturitní zkoušky, zkráceně maturitní generálka, je klíčovou součástí přípravy nové maturitní zkoušky. Proběhne ve dnech **19. a 20. října 2009** a zúčastní se jí všechny střední školy, ve kterých budou žáci maturovat ve školním roce 2009/2010, a všichni žáci těchto škol, kteří budou v uvedeném školním roce maturovat.

Žáci se k maturitní generálce přihlašují prostřednictvím [příhlášek](#) podaných řediteli školy během měsíce června 2009. Výjimečné případy, kdy se žáci z **vážných důvodů** nemohou k maturitní generálce přihlásit, budou individuálně řešeny přímo s CERMATem.

Hlavním cílem maturitní generálky je ověření funkčnosti a spolehlivosti navrženého modelu realizace společné části maturitní zkoušky konané formou didaktických testů a písemných zkoušek včetně systému řízení bezpečnostních a organizačních rizik. Neméně důležitým cílem je ověřit praktickým způsobem připravenost pedagogických pracovníků vyškolených pro výkon jednotlivých funkcí v rámci společné části maturity (např. školního maturitního komisaře, zadavatele, hodnotitele).

Žákům poskytne maturitní generálka **zpětnou vazbu a praktickou zkušenost** s konáním zkoušek formou didaktických testů a písemných prací z předmětů, z nichž budou, či mohou konat povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky v roce 2010.

Z jakých zkoušek se maturitní generálka skládá?

Žáci budou konat povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky pro rok 2010 a 2011 formou didaktického testu a písemné práce (v případě komplexních zkoušek). Jde tedy o zkoušky z předmětů:

- český jazyk a literatura;**
- cizí jazyk** (nabídka: Aj, Nj, Fj, Šj a Rj), nebo **matematika**.

Zkoušky budou připraveny v obou úrovních obtížnosti (základní i vyšší). Volba zkušebního předmětu i jeho úrovně obtížnosti je na rozhodnutí žáka.

Konání zkoušek maturitní generálky proběhne podle [Jednotného zkušebního schématu MAG '09](#) (denní rozvrh).

Jak proběhne hodnocení a kdy se školy dozví výsledky?

Didaktické testy jsou vyhodnocovány centrálně a automaticky formou skenování a digitalizace záznamových archů. Otevřené úlohy didaktických testů jsou hodnoceny tzv. ratery (nezávislými hodnotiteli). Výsledky didaktických testů budou školám známy do 10. listopadu 2009. V případě písemných prací záleží na hodnotitelích dané školy, kdy se přihlásí na školení a kdy ho absolvují, aby mohly práce svých žáků ohodnotit. Všechny práce budou vyhodnoceny nejpozději do konce roku, aby je mohl ředitel do 31. 12. 2009 zapsat do informačního systému CERMATu.

Kde najdu informace?

Prvním a nejdůležitějším zdrojem informací o nové maturitě je, nebo by měl být, pro žáka jeho **učitel**. O nové maturitě jsou informováni v první řadě ředitelé a učitelé, kteří mají s žáky bezprostřední kontakt a mohou jim informace předat. Pro zvýšení své informovanosti mají pedagogové k dispozici tištěné i elektronické materiály zasílané CERMATem, legislativní zázemí (novelizovaný školský zákon a nyní i vyhlášku) a maturitní portál na adrese www.novamaturita.cz. V současné době probíhá masivní **vzdělávání pedagogů**, které odstartovalo 15. května 2009 a které má za úkol blíže seznámit učitele s novou maturitou při **prezenčních seminářích a školeních** a od konce června i **formou e-learningu**.

Největším a snadno dostupným zdrojem informací o nové maturitě je již zmíněný **maturitní portál** www.novamaturita.cz, který obsahuje aktuální a garantované informace. Informace uvedené v tomto balíčku jsou na portálu přístupné už od jeho spuštění v říjnu 2008, odkdy jsou postupně aktualizovány a rozšiřovány. Pro lepší přehlednost je web strukturován do tří cílových skupin – Žáci a rodiče, Ředitelé a učitelé a Vysoké školy a VOŠ.

Dotazy a připomínky k nové maturitě lze směřovat na infolinku **+420 224 507 507** a informační email info@novamaturita.cz zřízené taktéž v minulém roce a určené k tomuto účelu.

Dalším zdrojem informací jsou **tištěné materiály**, jako např. Maturitní zpravodaj, který si lze stáhnout v sekci [Maturitní zpravodaj](#). Speciálně pro žáky byly v minulém roce vydány a na školy doručeny [Maturitní noviny](#), které měl dle pokynů obdržet každý student 2. a 3. ročníku. Jejich druhé číslo je plánováno na začátek školního roku – tedy na podzim 2009. Ke komplexním zkouškám z českého jazyka a literatury byly v dubnu tohoto roku vyrobeny a všem školám (konkrétně učitelům jazyků) distribuovány publikace s přílohami a DVD, které jsou k dispozici ke stažení v sekci [Publikace a přílohy KOS](#). DVD obsahují videa s ústní zkouškou ze zmíněných jazyků, která by měli žáci určitě shlédnout, aby si tuto zkoušku lépe představili v praxi. Nevýhoda tištěných informačních materiálů je ta, že jakoukoli změnu v otištěných informacích (legislativní nebo jinou) nelze pružně opravit jako v materiálech elektronických. Proto jsou upřednostňovány webové stránky, které jsou aktuální a finančně nenáročné.

V posledním roce se stal osvědčeným nástrojem tzv. **Direct Mail**, prostřednictvím něhož jsou školám pravidelně rozepisovány aktuální materiály, avíza, doporučení apod.

V průběhu roku 2009 obdrží školy několik dalších materiálů určených nejen učitelům, ale i žákům a jejich rodičům (např. zmíněný Maturitní zpravodaj, Maturitní noviny pro žáky, PowerPointovou prezentaci určenou žákům atd.). Plánujeme i nové informační zdroje, které ještě nebyly v informační kampani k maturitní zkoušce použity.

Při výčtu informačních zdrojů nelze opomenout **média**, která s přibližujícím se termínem „ostré“ maturity zásobují své čtenáře články, reportážemi a rozhovory s tématem nové maturity.

Nejčastěji kladené dotazy z řad žáků

Jak je to se seznamem četby pro český jazyk a literaturu?

Neexistuje žádný centrálně nařízený seznam literárních děl pro ústní zkoušku z českého jazyka a literatury. Školní seznam literárních děl sestavuje sama škola, a to pro základní úroveň (min. 40 děl) a vyšší úroveň (min. 105 děl). Seznamy platné pro maturanty daného školního roku musí školy stanovit dle vyhlášky nejpozději **do 30. září příslušného školního roku**. Z těchto seznamů si žáci vybírají 20 děl pro základní nebo 30 děl pro vyšší úroveň obtížnosti zkoušky. Žákův seznam pak tvoří okruh zadání pro ústní zkoušku, z nichž si žák vždy losuje jedno zadání (tzv. pracovní list), které je zpracováno na jedno z 20/30 žákem vybraných literárních děl (např. Božena Němcová – Babička).

Proč měníte žákům pravidla hry během studia?

Nová maturitní zkouška se stala již jakýmsi českým evergreenem. Mluví se o ní od počátku devadesátých let, uzákoněna byla na druhý pokus v roce 2004. Měla být spuštěna už v roce 2008, ale byla novelou zákona odložena na rok 2010. Školská i laická veřejnost je s jejím zavedením srozuměna již téměř 5 let.

Budou vysoké školy uznávat výsledky státní maturity?

Vysoké školy jsou autonomními institucemi, kterým nelze centrálně nic nařizovat. Již v roce 2006 se však konference rektorů vyjádřila velmi pozitivně ve smyslu přijetí výsledků nové maturity a od té doby tak učinilo několik dalších VŠ v médiích nebo na jednání se zástupci CERMAT. Je však logické, že většina z nich nejdříve vyčká a přesvědčí se, než toto zásadní rozhodnutí přijme a zveřejní.

Jaký cizí jazyk si můžu zvolit?

Centrálně je nabízeno 5 cizích jazyků – anglický, francouzský, německý, španělský a ruský. Žák si může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je na škole vyučován. Podmínkou volby tedy není, zda žák volený cizí jazyk na dané střední škole sám studoval.

Proč se mám k nové maturitě učit něco nového?

Nová maturita nevyžaduje jiné znalosti než ta stávající. Vychází z platných učebních dokumentů (osnov) s výjimkou zkoušek vyšší úrovně, které již částečně reflektují požadavky VŠ k přijímacím zkouškám (k tomuto účelu je vyšší úroveň nabízena). Jinak řečeno – nová maturita nezkouší nic nového, pouze zkouší jinou formou.

Kdo mi určí úroveň obtížnosti státní maturity?

Konání zkoušek v základní, resp. vyšší úrovni obtížnosti není vázáno na typ střední školy ani na obor vzdělání, v němž se žák vzdělává, ale pouze na rozhodnutí žáka. Úroveň obtížnosti si žák nevolí pro celou společnou část maturity, ale pro její jednotlivé zkoušky (pro ty, které jsou nabízeny ve dvou úrovních obtížnosti). Každá škola je povinna připravit žáky na všechny zkoušky společné části nejméně v základní úrovni obtížnosti.

Proč mám dělat dvě maturity?

Nejedná se o dvě maturity, ale o dvě části jedné maturitní zkoušky – společnou (státní) a profilovou (školní). Společná část je, jak už název napovídá, jednotná pro všechny maturanty a zadává ji stát, profilová část je pak určena potřebám škol (k profilaci jednotlivých oborů) a je v kompetenci ředitele školy.